

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-06-4417.

Chișinău

11 06 2018

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.522 din 6 iunie 2018.

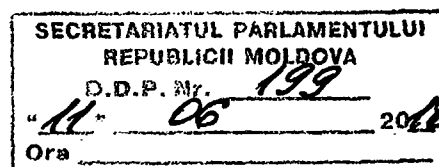
Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
3. Nota informativă la proiectul de lege (4 file);
4. Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție (3 file);

Secretar general
adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex.: V. Mustea
Tel.:22250128

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.522

din 6 iunie 2018

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016
cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

Prim-ministru

PAVEL FILIP

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Victoria Iftodi

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire
la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 157-162, art. 316) se modifică după cum urmează:

1. La articolul 40, alineatele (2) și (5) se abrogă.

2. La articolul 43 alineatul (2), litera d) se abrogă.

3. La articolul 47, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Expertul judiciar își confirmă identitatea prin legitimația eliberată de instituția publică de expertiză judiciară, iar în cazul experților judiciari care își desfășoară activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară – prin legitimația eliberată de Ministerul Justiției.”

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea Legii nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza
judiciară și statutul expertului judiciar

I. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

La 14 aprilie 2016, Parlamentul a adoptat Legea nr.68 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar.

Pe parcursul aplicării legii respective, au fost constatate anumite deficiențe, fapt ce a impus elaborarea proiectului de modificare a unor dispoziții pentru adaptarea conținutului unor articole la cerințele actuale.

În profesia de expert judiciar este admisă persoana care întrunește condițiile stabilite de art.40 al Legii nr. 68 din 14 aprilie 2016, inclusiv a efectuat un stagiul profesional în **specialitatea de expertiză pentru care solicită calificarea de expert judiciar.**

Totodată, legea prevede unele excepții, precum scutirea de efectuare a stagiului profesional a persoanelor care au absolvit instituții de învățământ superior **specializate în domeniul expertizelor judiciare** și scutirea de efectuare a stagiului profesional și de examenul de calificare a persoanelor care dețin un titlu științific de doctor, doctor habilitat sau de academician **în specialitatea respectivă**, avându-se în vedere de asemenea specialitatea de expertiză pentru care solicită calificarea de expert judiciar.

În acest context, menționăm că urmare efectuării stagiului, expertul stagiar însușește aprofundat bazele teoretice și practice ale expertizei judiciare, legislația în vigoare în domeniul expertizei judiciare și acumulează deprinderile practice necesare exercitării activității profesionale de expertiză judiciară.

Astfel, este eronat că orice persoană care deține titlul științific de doctor, doctor habilitat sau de academician într-un domeniu, este în drept să obțină licență pentru exercitarea profesiei de expert judiciar cu drept de a efectua expertize judiciare la o anumită specialitate de expertiză judiciară. Doctoratul este o formă de studii post universitare, a cărei finalitate este dezvoltarea cunoașterii prin cercetare științifică a unui subiect analizat în cadrul tezei, care nu poate echivala cu o specialitate de expertiză, pentru care s-ar solicita calificarea de expert judiciar.

O altă deficiență constatată ține de condiția excesivă pentru obținerea calității de expert judiciar în domeniul construcțiilor.

În prezent instituțiile de expertiză nu reușesc să atragă candidați la funcțiile de expert în domeniul construcțiilor, deoarece candidații odată ce obțin calitatea de evaluator sau inginer cadastral după un stagiul, nu sunt interesați să realizeze suplimentar un stagiul de 1 an pentru obținerea altei calități - de expert judiciar.

Astfel, Centrul Național de Expertize Judiciare se confruntă, în prezent, cu lipsă acută a cadrelor în domeniul expertizelor în construcții. Această stare perpetuă generează riscul dispariției acestui gen de expertiză.

Precizăm că cererea față de acest gen de expertiză este una mare, beneficiarii fiind: instituții publice (organe de urmărire penală și instanțe de judecată), avocați, precum și persoane fizice

interesate, iar dispariția acestui gen de expertiză va duce iminent la lipsirea beneficiarilor de dreptul de a obține probe.

II. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

La **art. 40** din Legea nr. 68 din 14 aprilie 2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar (în continuare – Legea nr.68/2016) se propune să fie exclus alineatul (2), ce prevede condiții suplimentare pentru obținerea calității de expert judiciar după cum urmează:

a) *pentru obținerea calității de expert judiciar cu specializarea în domeniul arhitecturii, urbanismului și construcțiilor, persoana trebuie să dețină calitatea de expert tehnic în construcții, obținută conform Legii nr. 721-XIII din 2 februarie 1996 privind calitatea în construcții și Regulamentului cu privire la atestarea tehnico-profesională a specialiștilor cu activități în construcții, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 329 din 23 aprilie 2009;*

b) *pentru obținerea calității de expert judiciar cu specializarea în evaluarea și partajarea bunurilor imobile, persoana trebuie să dețină următoarele certificate:*

– *pentru specializarea evaluarea bunurilor imobile – certificatul de calificare a evaluatorilor bunurilor imobile;*

– *pentru specializarea partajarea bunurilor imobile – certificatul de inginer cadastral.*

Propunerile Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor și organului cadastral formulate la etapa elaborării Legii nr. 68/2016 au fost contestate, fiind apreciate nerentabile și iraționale cerințele suplimentare față de experții cu specialități în domeniul construcțiilor, pentru a li se impune obținerea unei calități (de inginer cadastral și evaluator), pentru obținerea altei calități (de expert judiciar). Această abordare este distinctivă față de persoanele ce doresc să accedă în calitatea de expert cu specializare în domeniul construcțiilor.

Pentru eliminarea acestor condiții excesive se propune modificarea și a **articolului 43 alineatul (2)** din Legea nr. 68/2016 prin excluderea lit. d), reieșind și din propunerile înaintate pentru excluderea **alineatului (2) de la articolul 40**. Astfel, odată cu excluderea alineatului (2) de la articolul 40 decade necesitatea prezentării copiilor actelor ce confirmă corespunderea cu condițiile de obținere a calității de expert judiciar stipulate în articolul 40 alineatul (2).

Opinia expusă, precum, că experții tehnici în construcție (Legea nr.721-XIII din 02.02.1996) și cei judiciari cu specialitățile din domeniul economico-ingineresc (15.01-15.03 - HG nr.195 din 27.03.2017), nu desfășoară în paralel același gen de activitate, este interpretată eronat.

În acest sens, menționăm, că experții tehnici și cei judiciari soluționează sarcini diferite, primii oferind soluții pentru procesul de construcție, reconstrucție, etc. a obiectelor, iar cei din urmă – operează investigații științifico-practice în domeniul construcțiilor cu scopul soluționării problemelor apărute în procesul judiciar, statutul cărora este bine reglementat în legislația procesuală.

Mai mult, expertul tehnic nu poate participa la careva acțiuni procesuale, deoarece acesta reprezintă interesele uneia din părți. În plus, competența unui expert judiciar se manifestă prin investigațiile pe care le efectuează un expert judiciar, consecutivitatea lor, criteriile de apreciere a rezultatelor și de formulare a concluziilor sale, sunt strict reglementate de metode tip și cele speciale, principiile cărora sunt elaborate de știința expertizei judiciare.

În cazul experților tehnici, domeniul de activitate este restrâns, aceștia fiind certificați de comisii departamentale pe specialități înguste în construcții, fără aspecte în expertiza judiciară și procesuale.

Astfel, expertul judiciar în domeniul construcțiilor trebuie să dispună de o pregătire profesională multilaterală în domeniul construcțiilor pe toate aspectele complexului de construcții, calificări științifice și pregătire expertologică și juridică specială în legătură cu poziția și statutul său procesual.

Un aspect dintre cele mai importante ale activității experților judiciari este **independența acestora**.

În acest sens, considerăm că includerea în Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar drept o deficiență manifestată prin cerința obligatorie a solicitantului să fie anterior atestat (certificat) de Ministerul Economiei și Infrastructurii R.M ca expert tehnic.

Totodată, urmare a implementării cerințelor legale în vigoare se atestă o **încălcare gravă a principiului independenței lor**, fapt menționat și în raportul de expertiză anticorupție la proiectul actualei Legi nr. 68/2016 de care nu s-a ținut cont. Potrivit redacției actuale a Legii nr. 68/2016, expertul judiciar în domeniul construcțiilor se încadrează în dependență directă de organizația departamentală - Ministerul Economiei și Infrastructurii, unitățile căruia (Inspekția de construcții, Serviciul de expertiză, etc.) au statuat de pârât în dosarele, în cadrul cărora se examinează chestiuni în domeniul construcțiilor și se dispune expertiza judiciară pe specialitățile 15.01-15.03 (conform nomenclatorului expertizelor judiciare). Aici apare un conflict evident de interese: expertul judiciar, certificat ca expert tehnic al Ministerului Economiei și Infrastructurii se expune în concluzii cu referire la situația în construcție de care este responsabil nu altcineva, decât instituția care îl certifică.

Fuzionarea activității de expertiză judiciară în domeniul construcțiilor cu cea a experților tehnici, evaluatorilor etc., făcută actualmente prin Legea nr. 68/2016 periclitează grav **principiul egalității armelor în procesul judiciar**, punându-i sub aceeași "umbrelă" pe cei care elaborează soluții și pe cei care apreciază influența acestor soluții asupra situațiilor de litigiu, investigate în procesele judiciare.

Interacțiunea expertizei judiciare pe diferite specialități cu domeniile științei sau economiei naționale se bazează nu pe fenomenul excluderii uneia de către alta, ci dimpotrivă, pe o îmbogățire reciprocă și prosperare a ambelor direcții de activitate în folosul întregii societăți.

În ceea ce privește abrogarea **alineatului (5) articolul 40** din Legea nr. 68/2016, aceasta se explică prin faptul că un doctor în științe este specialist în teoria științei respective, nu și un bun practician în practica expertizei judiciare cu specializarea solicitată. Deținerea unei diplome de studii superioare ciclul trei într-o specialitate, nu poate conferi dreptul persoanei de a pretinde fără efectuarea unui stagiu pentru asimilarea lucrului practic în laboratoarele de cercetare și susținerea unui examen pentru verificarea și constatarea pregătirii suficiente în specialitatea de expertiză solicitată. Astfel, admiterea în calitate de experți judiciari a unor persoane ce nu au efectuat stagiul în modul corespunzător poate duce la administrarea unor probe neveridice instanțelor de judecată.

Necesitatea de efectuare a stagiului a candidaților ce doresc să devină experți judiciari se impune din obligativitatea pregătirii/inițierii candidatului în știința expertizei judiciare, de asimilarea lucrului practic în laboratoarele de expertiză, de învățarea obligatorie de către acesta a metodicilor de cercetare și a aspectelor legislative ce reglementează domeniul expertizei judiciare.

De asemenea, luînd în considerație faptul că, potrivit articolului 44 alineatul (1), al Legii nr. 68/2016 „actul care *confirmă statutul* de expert judiciar este *licența*”, întru înlăturarea erorii

omise la redactarea Legii, cuvântul „statutul” din art. 47 alin. (1) se propune a fi substituit cu cuvântul „identitatea”, care se confirmă prin legitimație.

Astfel, la articolul 47 alineatul (1) din Legea nr. 68/2016 s-a propus următorul conținut: „Expertul judiciar își confirmă identitatea prin legitimația eliberată de instituția publică de expertiză judiciară sau, în cazul experților judiciari care își desfășoară activitatea în cadrul unui birou de expertiză judiciară, de Ministerul Justiției.”, avându-se în vedere că modelul legitimației se aprobă de către instituția publică de expertiză judiciară sau Ministerul Justiției, în funcție de faptul unde își desfășoară activitatea expertul judiciar.

III. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

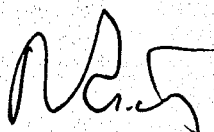
IV. Respectarea transparenței decizionale

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul Legii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul Transparența decizională, directoriul Proiecte de acte normative remise spre coordonare.

Proiectul a fost avizat de către Ministerul Economiei și Infrastructurii, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale, Agenția Relații Funciare și Cadastru și Secretariatul Evaluării Impactului de Reglementare.

Prin raportul de expertiză anticorupției nr. ELO18/4861 din 16 martie 2018, Centrul Național Anticorupție nu a formulat obiecții sau propuneri la proiect.

Secretar de stat

Nicolae EȘANU

21.05-18

